

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงความเจริญก้าวหน้าแก่บุคคล ครอบครัว สังคม และชุมชน โดยความมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้นเน้นให้คนเกิดการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตั้งแต่แรกเกิด ไปจนถึงวัยแห่งการพัฒนาศักยภาพ จิตความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หากผลผลิตการศึกษาระดับนี้มีคุณภาพนั้นย่อมหมายถึงประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณภาพดีไปด้วย ซึ่งโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการนำเอานโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยตรง โดยมีหน่วยงานอื่นๆเป็นผู้สนับสนุนให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด การบริหารงานในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนั้นต้องเป็นกระบวนการบริหารที่มีการใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เพื่อพัฒนาโรงเรียน คุณภาพนักเรียน มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 ก : 32) และครอบคลุมขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่ายงาน คือ การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) นอกจากนี้การบริหารที่มีประสิทธิภาพยังต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลายอย่างเช่น กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่างๆ จารูวัจน์ สองเมือง และคณะ, (2552) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ ผลผลิตหนึ่งที่มีพัฒนาการเกี่ยวเนื่องจากหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม โดยผ่านระยะเวลาที่ยาวนาน อันเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภารกิจสำคัญของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนี้ไม่เคยเปลี่ยนแปลง นั่นคือ การให้การศึกษาเพื่อให้เป็นปาวของอัลลอฮฺ ﷻ ที่สมบูรณ์ ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾

ความว่า “ และข้า(อัลลอฮฺ ﷻ)มิได้สร้างญินและมนุษย์เพื่ออื่นใด
เว้นแต่ให้เคารพภักดีข้า ”

(อิซฮารียัต : 56)

เนื่องจากนโยบายที่แท้จริงในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม คือทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเผยแผ่ศาสนาและเป็นแหล่งผลิตเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ
นอกจากนี้ยังเป็นสถาบันสื่อกลางที่สร้างความเข้าใจระหว่างรัฐบาลกับชุมชนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย
(ตายนุคีน อุสมาน และคณะ, 2545) และด้วยสภาพการณ์ปัจจุบัน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการ
ปกครอง วัฒนธรรม การศึกษาตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่าง
รวดเร็วและมีสภาพการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นทำให้ทิศทางการพัฒนาประเทศต้องมีความชัดเจน
เพื่อเตรียมพร้อมสู่การวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยเฉพาะการบริหาร
กิจการใด ๆ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้โรงเรียนดำเนินการไปได้ด้วยดีและบรรลุ
จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงต้องแสวงหาทิศทาง
ใหม่และเพิ่มประสิทธิภาพให้สามารถแข่งขันกับ โรงเรียนของรัฐเพื่อความอยู่รอดและถ้าโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหาร โรงเรียนย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนิน
กิจการและอาจจะต้องปิดโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงจำเป็นที่จะต้อง
มีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์โดย
การกำหนดกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันขึ้นมาและใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อรักษากลยุทธ์
ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ได้สั่งให้มีการเตรียมความพร้อมก่อน
การประกอบกิจการใดๆ ดังที่พระองค์ ﷻ ได้ทรงตรัสในอัลกุรอานไว้ว่า

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾

ความว่า “และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ(ป้องกัน)พวกเขา สิ่งที่พวก
เจ้าสามารถ อันได้แก่กำลังอย่างหนึ่งอย่างใด ”

(ส่วนหนึ่งจากซูเราะฮฺ อัลอันฟา : 60)

และในอีกอายะฮ์หนึ่ง ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตรัสในอัลกุรอานไว้ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ كَبِرَ مَقْتًا عِنْدَ
اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي
سَبِيلِهِ صَفًا كَانَتْهُمْ بُيُوتًا مَرْضُوعًا ﴾

ความว่า “ โอ้อับรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ทำไมพวกเจ้าจึงกล่าวพูดในสิ่งที่พวก
เจ้าไม่ปฏิบัติ เป็นที่น่าเกลียดยิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ การที่พวกเจ้าพูดในสิ่ง
ที่พวกเจ้าไม่ปฏิบัติ แท้จริง อัลลอฮ์ ﷻ ทรงรักบรรดาผู้ที่ต่อสู้ในทาง
ของพระองค์เป็นแถวเดียวกัน ประหนึ่งพวกเขาเป็นอาคารที่ยึดมั่น
แข็งแรง ”

(อัลศ็อฟ : 2-4)

ดังนั้นในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้บรรลุ
เป้าหมายได้นั้นย่อมต้องมีการเตรียมการ เตรียมความพร้อม และวางแผน โดยต้องอาศัยผู้บริหารมือ
อาชีพ ยึดหลักพูดจริง ทำจริง มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นที่ยอมรับและต้องมี
วิสัยทัศน์กว้างไกล จึงจะสามารถนำพาโรงเรียนไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จได้

ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมี
การเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันตลอดเวลา และมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการอาจเนื่องจาก
สภาพท้องถิ่นและขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน เขตเมือง
หรือเขตเทศบาลมีการคมนาคมสะดวกกว่าโรงเรียนที่อยู่ในชนบท ด้านขนาดของโรงเรียน โรงเรียน
ขนาดใหญ่มีบุคลากรมากกว่าย่อมทำให้เกิดปัญหาในการบริหารได้มาก ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ขาดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา
และขาดความรู้ทางการบริหารการศึกษาเนื่องจากมีความรู้วิชาสามัญศึกษาน้อยและขาดความ
กระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2543:18) อีกทั้ง
คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สืบเนื่องจากปัญหา
ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ไม่มีระบบฐานข้อมูล
งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมสถานที่ (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549
อ้างถึงใน นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ, 2552 : 743) และปัญหาที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์
ในโรงเรียนส่วนใหญ่ที่พบคือโรงเรียนบางแห่งไม่มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนอย่าง
จริงจัง บุคลากรทุกฝ่ายไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์และในทุกด้านของกระบวนการบริหาร
เชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจและมีภาระงานที่ต้องปฏิบัติมาก โรงเรียน

ขนาดเล็กขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการ ทำให้การปฏิบัติงานไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ขาดระบบและเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนและต่อเนื่อง (พิมลพรรณ ดุขียามี, 2550:125 ; ทรงศักดิ์ ศรีวงษา, 2550 ; กาญจนา ศิริวงศ์, 2552 ; วิเชียร เวลาดี , 2547:83-107; เสริมศักดิ์ นิลวิสัย, 2549, ; นิตยา เงินประเสริฐศรี, 2553) ปัญหาต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนับเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารงานในโรงเรียน ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานต่างๆ ในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับสภาพจริง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์แก่บุคลากรทุกฝ่าย จัดให้มีการประชุมชี้แจงกฎระเบียบข้อบังคับและแต่งตั้งบุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนใต้ ได้ตอบสนองความต้องการในด้านการศึกษาให้กับประชาชนชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนใต้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ปกครองซึ่งมีความต้องการให้บุตรหลานของตนได้เรียนรู้หลักการของศาสนาอิสลามควบคู่พร้อมกับการศึกษาสายสามัญศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต้องพยายามหากลยุทธ์หรือแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานต่างๆ และการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาให้มีคุณภาพเพื่อที่จะสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพตามไปด้วย แต่เนื่องจากสภาวะการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม การศึกษา เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกๆ ด้าน รวมทั้งลักษณะของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต และเงื่อนไขการแข่งขันใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ปัจจัยหรือสาเหตุของความสำเร็จของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เคยมีมาในอดีตจะเริ่มเปลี่ยนแปลงไป หลายโรงเรียนที่แต่เดิมเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาได้มีการเปิดสอนขยายลงล่างในระดับประถมศึกษาและปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น เพื่อต้องการสร้างทางเลือกให้กับผู้ปกครองในการส่งลูกหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพิ่มขึ้น จึงทำให้หลายโรงเรียนต้องสร้างจุดเด่น จุดเน้นหรือกลยุทธ์เพื่อให้เกิดความแตกต่างกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอีกหลายๆ แห่ง เนื่องจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงนิยมส่งลูกหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ดังนั้นกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงมีความสำคัญเพื่อเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง ภารกิจและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้มีทิศทาง

และเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน นำวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงานที่ได้มาคิดค้นประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆของโรงเรียนหรืออาจสรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์มีประโยชน์ดังนี้ 1) เพื่อความอยู่รอดของโรงเรียน 2) เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาวของโรงเรียน 3) เพื่อสามารถเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้และ4) เพื่อการมองเห็นอนาคตที่ชัดเจนของโรงเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียนในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภพนั้นผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพทั้งหลาย เป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน และมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นให้จงได้ ทุ่มเทพลังกายและความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มอบหมายงานให้บุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพสอดคล้องกับภาระและปริมาณงาน ใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรโรงเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรม การพัฒนาบุคลากรพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายอย่างทันการ

ด้วยเหตุนี้การดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนและการนำแผนกลยุทธ์นั้นไปปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จเหนือคู่แข่ง (สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2544:1) การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นหัวใจของงานบริหารโดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ที่ชาญฉลาด กำหนดกลยุทธ์ที่แตกต่างจากคนอื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์เพื่อใช้เป็นแนวทางให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้เหนือกว่าคู่แข่ง และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ ถ้าปราศจากแผนกลยุทธ์ โรงเรียนจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ไม่มีแผนที่จะสามารถโต้ตอบหรือเอาชนะการแข่งขัน และไม่มีแผนที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (ชรินทร์ ชูณหพันธ์รักษ์, 2544: 36) การนำกลยุทธ์

ไปปฏิบัติเป็นงานหลักของผู้บริหารที่จะพองค์การไปสู่เป้าหมายที่ต้องการกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์จึงมีความจำเป็นต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบัน ต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ ผู้บริหารต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามเป้าหมาย และสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีข้อได้เปรียบเหนือคู่แข่งและมุ่งเน้นสร้างความเป็นเลิศทางด้านการบริหารงาน (อารีย์ แก้วสกุลพันธ์ , 2553)

จากสภาพและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จะทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี รวบรวมข้อเสนอแนะต่างๆ และหาแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ครูผู้สอนตลอดจนครู บุคลากรในโรงเรียนและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลการวิจัยเป็นแนวทางในการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. 2.1 เพื่อศึกษาระดับสภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
1. 2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับสภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน
1. 2.3 เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 สภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับใด

1.3.2 สภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

1.3.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิง กลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็น อย่างไร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

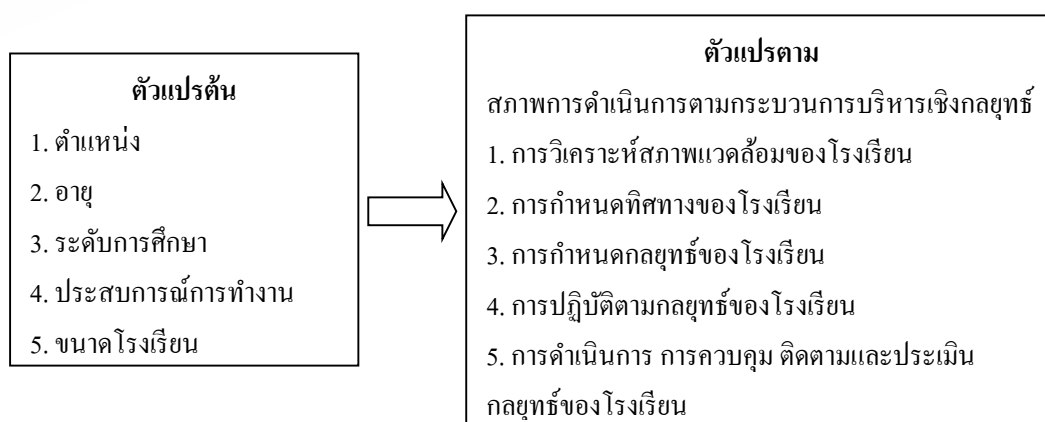
1.4.1 ทำให้ทราบระดับสภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีและผลการ เปรียบเทียบสภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามที่มีตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียนที่ แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้บริหาร โรงเรียน คณะครูและบุคลากรของโรงเรียน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการตาม กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้ประสบความสำเร็จ ต่อไป

1.4.2 ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการ บริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ปัตตานี เพื่อใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารในการหาแนวทางการปรับปรุง แก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

1.4.3 สามารถเป็นข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำผลของการวิจัยไปปรับปรุง การดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพต่อไป

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินการตาม กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ นักวิชาการและจากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหาร เชิงกลยุทธ์ (Sharplin ,1985:9; สุพานี สฤกษ์วานิช,2544:14-15; สมยศ นาวิการ,2546; วิเชียร เวลาดี ,2547; อารีย์ แก้วสกุลพันธ์,2553:4 ; อัจฉรา จันทรฉาย,2546: 1; พักตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และ พสุ เดชะรินทร์ ,2542:65-66; ประยงค์ มีใจซื่อ,2542 :11 ;ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา,2557 : 21; สุดารัตน์ มอริส,2554 ; ชรินทร์ ชุมหพันธ์รักษ์,2544:5-7; กรมสามัญศึกษา, 2545:11; สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์,2545; ภาณุ ลิ้มมานนท์,2549:19; ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ,2546:22) แล้วมาสังเคราะห์เป็นการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีส่วนประกอบที่ สำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 2) การกำหนดทิศทางของโรงเรียน 3) การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียนและ5) การดำเนินการ ควบคุม ติดตามและประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้โดย จำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาด โรงเรียน ดังกรอบ แนวคิดการวิจัยในภาพประกอบที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 2) การกำหนดทิศทางของโรงเรียน 3) การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียน และ 5) การดำเนินการควบคุม ติดตามและประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยมีตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน เป็นตัวแปรต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1.6.1 การอ้างอิงอัลกุรอานจะระบุชื่อซูเราะฮ์และหมายเลขอายะฮ์

1.6.2 การอ้างอิงอัลหะดีษจะระบุชื่อผู้บันทึกและหมายเลขหะดีษ

1.6.3 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มูเนาวาเราะฮ์ ฮ.ศ.1419

1.6.4 การอ้างอิงจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี (Author – Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (...) และเพื่อการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.6.5 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2545 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี 2548

1.6.6 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุบหานะฮ์ วะตะอาลา” หมายถึง “มหาบริสุทฺที่แด่พระองค์และความสูงส่ง” เป็นคำที่ใช้กล่าวสรรเสริญและยกย่องอัลลอฮ์ ﷻ

1.6.7 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านเราะสูล ﷺ หลังจากที่ได้เฝ้านามของท่าน

1.6.8 ﴿.....﴾ เครื่องหมายวงเล็บปีกกาใช้กำกับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.6.9 ((.....)) เครื่องหมายวงเล็บคู่ใช้สำหรับกำกับตัวบทหะดีษที่

1.6.10 เครื่องหมาย “.....” เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับความหมายของอัลกุรอานอัลหะดีษที่นำมาอ้างอิง และคำพูดของอูลามะฮ์และผู้ให้สัมภาษณ์

1.6.11 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรไทยใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการหรือแนวทางในการบริหารงานจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยและสถานะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียนและกลยุทธ์ของ โรงเรียนเพื่อที่จะ ได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งสถานะของตัวโรงเรียน ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายระยะยาวที่จะบอกทิศทางของโรงเรียน กลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์ที่จะใช้ในการแข่งขัน

2) การกำหนดทิศทางของโรงเรียน โดยการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ ภารกิจปรัชญา และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน การกำหนดทิศทางของโรงเรียนจะเป็นการบ่งชี้ว่า โรงเรียนจะมุ่งไปในทิศทางใด หรือสาเหตุของการดำรงอยู่ของโรงเรียนยังมีส่วนช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์หรือภารกิจของโรงเรียนให้กลายเป็นวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่มีลักษณะที่ชัดเจนขึ้น

3) การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน เป็นการนำข้อมูลและปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพภาพ และการกำหนดทิศทางของโรงเรียน จัดทำเป็นกลยุทธ์ในระดับต่าง ๆ รวมทั้งประเมินและคัดเลือกว่ากลยุทธ์ใดที่มีความเหมาะสมกับโรงเรียนมากที่สุด กำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าหมายกลยุทธ์

4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียน เป็นขั้นตอนการนำกลยุทธ์ที่ได้วิเคราะห์จัดทำและคัดเลือกไว้มาดำเนินการประยุกต์ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

5) การดำเนินการควบคุม ติดตามและประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้แก่ การดำเนินควบคุม การติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าปัญหาอุปสรรคตลอดจนความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยเฉพาะการติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้

1.7.2 สภาพ หมายถึงลักษณะการปฏิบัติงานหรือการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่กำลังเกิดขึ้นในการบริหารเชิงกลยุทธ์

1.7.3 ปัญหา หมายถึงอุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่างๆ ที่ทำให้การดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

1.7.4 แนวทางการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึงความพยายามในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนในการหาแนวทางการปรับปรุงแก้ปัญหาและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

1.7.5 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.7.6 หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน หมายถึง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานๆต่างในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคลและฝ่ายบริหารงานงบประมาณ

1.7.7 ตัวแทนครูผู้สอน หมายถึง ตัวแทนครูที่ปฏิบัติการสอนวิชาสามัญและศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.7.8 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบที่เปลี่ยนจากปอเนาะและและเปิดทำการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาควบคู่วิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี